

ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการปฏิบัติงานของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน
ในการดำเนินงานควบคุมป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019
ตำบลดงบัง อำเภอบึงโขงหลง จังหวัดบึงกาฬ

เกียรติศักดิ์ คำตราช¹, วิราสิริ วสีริ²

(วันที่รับบทความ: 8 ธันวาคม 2564; วันที่แก้ไข: 13 มิถุนายน 2565; วันที่ตอบรับ: 14 มิถุนายน 2565)

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนาแบบภาคตัดขวาง เพื่อศึกษาการปฏิบัติงานของ อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) ในการดำเนินงานควบคุมป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 และปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการปฏิบัติงานของ อสม.ในการดำเนินงานควบคุมป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ตำบลดงบัง อำเภอบึงโขงหลง จังหวัดบึงกาฬ ตัวอย่างคือ อสม.ตำบลดงบัง อำเภอบึงโขงหลง จังหวัดบึงกาฬ จำนวน 175 คน เก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม การตรวจสอบเครื่องมือด้วยค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สถิติไคสแควร์ และสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน ผลการศึกษาพบว่า การปฏิบัติงานของ อสม.ในการดำเนินงานควบคุมป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 อยู่ในระดับมาก ร้อยละ 92.0 รองลงมาอยู่ในระดับปานกลาง ร้อยละ 5.7 และระดับน้อย ร้อยละ 2.3 ส่วนปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการปฏิบัติงานของ อสม.ในการดำเนินงานควบคุมป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ได้แก่ ทักษะติดต่อการดำเนินงานควบคุมป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 และแรงสนับสนุนทางสังคม (p value<0.001 และ p value<0.001 ตามลำดับ)

ผลการศึกษาครั้งนี้ เสนอแนะให้หน่วยงานที่รับผิดชอบในพื้นที่ควรนำผลการศึกษาใช้เป็นแนวทางในการกำหนดแผนยุทธศาสตร์และกลยุทธ์ การจัดหาทรัพยากร การพัฒนาศักยภาพ และการพัฒนาเครื่องมือสำหรับการปฏิบัติงานของ อสม.ให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด ทั้งนี้การเสริมสร้างการทัศนคติในการปฏิบัติงานของ อสม. โดยเฉพาะเจ้าหน้าที่สาธารณสุขในพื้นที่ได้ทำหน้าที่เป็นพี่เลี้ยง (Coaching) ในระดับตำบล อำเภอ เพื่อให้ อสม. สามารถแสดงศักยภาพของตนเองได้อย่างเต็มที่ และแรงสนับสนุนทางสังคมทั้งในองค์กรและนอกองค์กร ด้วยจัดให้มีการสนับสนุนด้านงบประมาณ ด้านวัสดุอุปกรณ์ในการดำเนินงานควบคุมป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ในระดับชุมชนอย่างพอเพียงและได้มาตรฐาน การสร้างขวัญกำลังใจชื่นชม ยกย่องต่อการปฏิบัติงานของ อสม. อย่างต่อเนื่อง

คำสำคัญ: โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019, ทักษะติดต่อการดำเนินงานควบคุมป้องกันโรค, แรงสนับสนุนทางสังคม, อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน

¹นิสิตหลักสูตรสาธารณสุขศาสตรมหาบัณฑิต (ส.ม.) สาขาวิชาการบริหารงานสาธารณสุข มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น,
Email: Escomplex@gmail.com

²ผู้ช่วยศาสตราจารย์, มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น, Email: wirasiri_wasee@hotmail.com

Corresponding Author: วิราสิริ วสีริ, E-mail: wirasiri_wasee@hotmail.com

The Factors Related to the Performance of Village Health Volunteers in the Prevention and control of Coronavirus Disease 2019 at Dong Bang Sub-District in Bueng Khong Long District, Bueng Kan Province

Kiattisak Khamdeerach¹, Wirasiri Waseeweerasi²

(Receive 8th December 2021; Revised: 13rd June 2021; Accepted 14th June 2022)

Abstract

The objective of this cross-sectional analytical research was to study the performance of village health volunteers (VHV) and the factors related to the performance of VHV in the prevention and control of coronavirus disease 2019 at Dong Bang Sub-district in Bueng Khong Long District, Bueng Kan Province. The samples consisted of 175 village health volunteers of Dong Bang Sub-district in Bueng Khong Long District, Bueng Kan Province. The instrument used for data collection was questionnaires. The verification of instruments with Cronbach's Alpha coefficient. The data were then analyzed by using frequency, percentage, mean, standard deviation, Chi-square test, and Pearson's Product Moment Correlation Coefficient statistics. The results of the study showed that the performance of VHV was found at a high level, accounting for 92.0%, followed by a moderate level, accounting for 5.7%, and finally at a low level, accounting for 2.3%, respectively. Beside this, factors that related to the performance of VHV were statistically significant including the attitudes towards the performance of VHV and social support. (p value<0.001 and p value<0.001, respectively).

The results of this study suggested that the responsible agencies in the area should adopt the results of the study as a guideline for formulating strategic plans and strategies, the provision of resources, the development of potential, and the development of tools for the operation of VHV for the maximum efficiency. In this regard, the strengthening of the VHV working attitude, especially the local health officials, has acted as coaching at the sub-district and district levels in order for the VHVs to show their potential to the fullest.

Keywords: Coronavirus Disease 2019, Attitudes towards prevention and control operations, Social support, Village health volunteers

¹Master Degree in Public Health (M.P.H.) Major Field in Public Health Administration Western University, Email: Escomplex@gmail.com

²Asst. Prof., Western University, Email: wirasiri_wasee@hotmail.com

Corresponding Author: Wirasiri Waseeweerasi, E-mail: wirasiri_wasee@hotmail.com

บทนำ

องค์การอนามัยโลก ประกาศให้การแพร่ระบาดของไวรัสโคโรนาสายพันธุ์ใหม่เข้าองค์ประกอบของสถานการณ์ฉุกเฉินด้านสาธารณสุขระหว่างประเทศ ซึ่งเห็นว่าการระบาดของไวรัสโคโรนา กลายเป็นภัยคุกคามไปทั่วโลกไม่ใช่แค่ที่จีน การประกาศภาวะฉุกเฉินในครั้งนี้จะทำให้ทั่วโลกได้ยกระดับมาตรการรักษาความปลอดภัยต่อการระบาดในครั้งนี้ให้มากขึ้น¹ และวันที่ 11 มีนาคม 2563 ประกาศให้ไวรัสโคโรนาสายพันธุ์ใหม่ COVID-19 เป็นโรคระบาดใหญ่ของโลก (Pandemic) หลังจากมีการลุกลามไปทั่วโลก การประกาศภาวะฉุกเฉินด้านสาธารณสุขระหว่างประเทศ ข้อมูล ณ วันที่ 1 กรกฎาคม 2563² กระทรวงสาธารณสุขได้เริ่มโครงการอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2520 จนถึงปัจจุบัน ซึ่ง อสม. เป็นบุคลากรทางสาธารณสุขที่มีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมสุขภาพและควบคุมป้องกันโรคให้กับประชาชนในพื้นที่ตามคำขวัญ "แก้ข่าวร้าย กระจายข่าวดี ชี้นำบริการประสานงานสาธารณสุข บำบัดทุกข์ประชาชน บำเพ็ญตนเป็นตัวอย่างที่ดี" ทั้งนี้ อสม. เป็นบุคคลที่อาสาสมัครเข้ามาทำหน้าที่ด้วยความสมัครใจ เสียสละแรงกายแรงใจ และเวลา เพื่อประชาชนในพื้นที่ จึงเป็นบุคคลที่มีความสำคัญอย่างยิ่งในการเข้าถึงพื้นที่ เนื่องจากเป็นบุคคลที่ประชาชนในชุมชนรู้จักคุ้นเคย ส่งผลให้เกิดความเชื่อถือและไว้วางใจในเรื่องสุขภาพขั้นพื้นฐาน อสม. เปรียบเสมือนสะพานเชื่อมต่อสำคัญที่จะคอยส่งข่าวสารจากหน่วยงานสาธารณสุขลงสู่ในพื้นที่ที่รับผิดชอบ³ ดังนั้น อสม. จึงมีความสำคัญอย่างยิ่งในการเชื่อมต่อช่องว่างการเข้าถึงทางสาธารณสุขสู่ประชาชนเพื่อส่งเสริมความรู้ ความเข้าใจในการ

ดูแลตนเองในการป้องกันการแพร่กระจายเชื้อของโรค COVID-19 ซึ่งเป็นการปฏิบัติบทบาทหน้าที่เชิงรุกในพื้นที่ด้วยความมุ่งมั่น ตั้งใจ ภายใต้อำนาจใจเพื่อให้ประชาชนปลอดภัยจากการติดเชื้อ COVID-19⁴ โดย อสม. ตำบลดงบัง อำเภอบึงโขงหลง จังหวัดบึงกาฬ เข้าามีบทบาทสำคัญในการปฏิบัติงานร่วมกับเจ้าหน้าที่สาธารณสุขโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลดงบัง ในการควบคุมป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 จำนวน 176 คน⁵ จากการลงพื้นที่ในชุมชนร่วมกับ อสม.ตำบลดงบัง อำเภอบึงโขงหลง จังหวัดบึงกาฬ ได้ให้ข้อมูลพบว่ามีกระระบาดของโรคติดเชื้อไวรัส โคโรนา 2019 เป็นวงกว้าง และมีความรุนแรงมากขึ้น อีกทั้งยังเป็นโรคที่อันตรายร้ายแรง ทำให้ อสม. มีความรู้สึกหวาดกลัว ไม่ปลอดภัย ไม่กล้าที่จะเข้าร่วมในการปฏิบัติงานควบคุมป้องกันโรคติดเชื้อไวรัส โคโรนา 2019ในชุมชน อสม. มีความคิดว่าอาจจะได้รับติดเชื้อและป่วยด้วยโรคติดเชื้อโคโรนา 2019 จากการทำปฏิบัติงานควบคุมป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ตามที่ได้รับมอบหมายจากกระทรวงสาธารณสุข และมีความเหนื่อยล้าต่อการปฏิบัติงานเพิ่มมากขึ้นด้วยสถานการณ์ที่ทวีความรุนแรงของการระบาดของโรคที่ยาวนานขึ้น ทั้งนี้ชุมชนยังให้ความร่วมมือน้อยในการควบคุมป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 และยังพบว่าการปฏิบัติงานควบคุมป้องกันโรคของ อสม. ในสถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 มีวัสดุอุปกรณ์ในการป้องกันการติดเชื้อของ อสม. ในการติดตามเฝ้าระวังการกักตัวของประชาชนในชุมชนที่เดินทางเข้ามาจากพื้นที่เสี่ยงของการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019ยังไม่เพียงพอต่อการปฏิบัติงาน ส่งผลต่อการปฏิบัติงานที่มีคุณภาพและขาดความเชื่อมั่นการใช้มาตรการทางสาธารณสุขที่กำหนดขึ้น

จากปัญหาดังกล่าวผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการปฏิบัติงานของ อสม. ในการดำเนินงานควบคุมป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ตำบลดงบัง อำเภอบึงโขงหลง จังหวัดบึงกาฬ โดยประยุกต์ใช้การปฏิบัติงานของ อสม. ในการดำเนินงานควบคุมป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของกรมสนับสนุนบริการสุขภาพ กระทรวงสาธารณสุข มาเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย เพื่อนำไปหาความสัมพันธ์ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการปฏิบัติงานของ อสม. ในการดำเนินงานควบคุมป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ให้มีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะ อสม. เป็นด่านหน้าในการควบคุมป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ในระดับชุมชนที่จะพัฒนางานสาธารณสุขมูลฐานชุมชนไปสู่การมีคุณภาพชีวิตที่สมบูรณ์ เป็นแนวทางในการพัฒนาให้มีการดำเนินงานได้อย่างต่อเนื่องและยั่งยืน และเพื่อนำไปเป็นแนวทางจัดทำแผนพัฒนาศักยภาพ อสม. ให้มีความสอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาลและตรงตามความต้องการของ อสม. ต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการปฏิบัติงานของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านในการดำเนินงานควบคุมป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ตำบลดงบัง อำเภอบึงโขงหลง จังหวัดบึงกาฬ

สมมติฐานการวิจัย

1. คุณลักษณะส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา รายได้ ระยะเวลาที่การปฏิบัติงานในตำแหน่ง อสม. มีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติงานของ อสม. ในการดำเนินงานควบคุมป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ตำบลดงบัง อำเภอบึงโขงหลง จังหวัดบึงกาฬ

2. ทักษะต่อการดำเนินงานควบคุมป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 มีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติงานของ อสม. ในการดำเนินงานควบคุมป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ตำบลดงบัง อำเภอบึงโขงหลง จังหวัดบึงกาฬ

3. แรงสนับสนุนทางสังคม มีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติงานของ อสม. ในการดำเนินงานควบคุมป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ตำบลดงบัง อำเภอบึงโขงหลง จังหวัดบึงกาฬ

ขอบเขตของการวิจัย

ขอบเขตของเนื้อหา

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาทบทวนเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง มีเนื้อหาครอบคลุมตามแนวคิดเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของ อสม. ในการดำเนินงานควบคุมป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของกรมสนับสนุนบริการสุขภาพ กระทรวงสาธารณสุข⁶ โดยมีองค์ประกอบ 6 ด้าน ดังนี้ 1. กิจกรรมรณรงค์ทำความสะอาด จัดสภาพแวดล้อม (Big cleaning week) 2. อสม. สอนประชาชนในหมู่บ้านทำหน้ากากอนามัยจากผ้า 3. อสม. เคาะประตูบ้านด้านโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 4. อสม. เคาะประตูบ้าน “ค้นให้พบจบใน 14 วัน” 5. อสม. ติดตามเยี่ยมสังเกตอาการที่บ้านจนครบ 14 วัน (Home quarantine) 6. อสม. กับการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมตามวิถีชีวิตใหม่ (New Normal) และร่วมสร้างมาตรการรักษาระยะห่างทางสังคม (Social distancing) แนวคิดทัศนคติของ Schermerhorn (2000 : 76)⁷ และการสนับสนุนทางสังคมของ Cobb (1976)⁸ ร่วมกับ Schaefer et al. (1981)⁹

ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ อสม. ตำบลดงบัง อำเภอบึงโขงหลง จังหวัดบึงกาฬ จำนวน 176 คน¹⁰ โดยกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง 105 คน ทั้งนี้ได้เก็บข้อมูลจากประชากร

ทั้งหมด 175 คน เพื่อป้องกันความผิดพลาดจากการเก็บข้อมูลและการวิเคราะห์สถิติ ผู้วิจัยจึงทำการเก็บข้อมูลจากประชากรทั้งหมด รวม 176 คน แต่เนื่องจากประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ไม่เข้าข่ายตามคุณสมบัติเกณฑ์คัดเลือก จำนวน 1 คน เพราะไม่สามารถกรอกแบบสอบถามด้วยตนเองได้ ดังนั้นผู้วิจัยจึงขอเก็บกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้จำนวน 175 คน

ขอบเขตด้านระยะเวลา

การวิจัยเรื่องนี้มีระยะเวลาการศึกษา เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม ระหว่างเดือนกันยายน 2564 ถึง เดือนพฤศจิกายน 2564

วิธีการดำเนินการวิจัย

รูปแบบการวิจัย การศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาเชิงพรรณนาแบบภาคตัดขวาง (cross-sectional analytical research)

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ อสม.ตำบลดงบัง ตำบลดงบัง อำเภอบึงโขงหลง จังหวัดบึงกาฬ จำนวน 176 คน

กลุ่มตัวอย่าง อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านตำบลดงบัง อำเภอบึงโขงหลง จังหวัดบึงกาฬ ทั้งเพศชายและเพศหญิง อายุ 20 ปีขึ้นไป กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยการใช้สูตรกำหนดขนาดตัวอย่างของเดเนียล 2010¹¹ ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่าง 105 คน เพื่อป้องกันความผิดพลาดจากการเก็บข้อมูลและการวิเคราะห์สถิติ ผู้วิจัยจึงทำการเก็บข้อมูลจากประชากรทั้งหมดที่เข้าข่ายตามคุณสมบัติเกณฑ์คัดเลือก รวม 175 คน คิดเป็นร้อยละ 99.43

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม (Questionnaires) ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากการศึกษาแนวคิดทฤษฎีและทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องทั้งนี้แบบสอบถาม“ปัจจัย

ที่มีความสัมพันธ์ต่อการปฏิบัติงานของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านในการดำเนินงานควบคุมป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ตำบลดงบัง อำเภอบึงโขงหลง จังหวัดบึงกาฬ ประกอบด้วย 4 ส่วน จำนวน 66 ข้อ ดังนี้

ส่วนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลคุณลักษณะประชากรของปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการปฏิบัติงานของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านในการดำเนินงานควบคุมป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ตำบลดงบัง อำเภอบึงโขงหลง จังหวัดบึงกาฬ ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพการสมรส ระดับการศึกษา รายได้ และระยะเวลาที่ปฏิบัติงานในตำแหน่ง อสม. มีลักษณะเป็นข้อคำถามแบบเติมคำตอบ และตรวจสอบรายการ (check list) มีทั้งหมด 6 ข้อ

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามทัศนคติต่อการดำเนินงานควบคุมป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 มีลักษณะคำถามเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scales) 5 ระดับ โดยอ้างอิงมาจากมาตรวัดของ ลิเคิร์ต¹² มาประยุกต์ใช้มีจำนวนข้อคำถามทั้งหมด 15 ข้อ โดยมีเกณฑ์การแปลผลสามารถจัดได้ดังนี้ บลูม¹³ มี 3 ระดับ คือ ระดับมาก ระดับปานกลาง ระดับน้อย

ส่วนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับแรงสนับสนุนทางสังคม มีลักษณะคำถามเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scales) 5 ระดับ โดยอ้างอิงมาจากมาตรวัดของลิเคิร์ต มาประยุกต์ใช้มีจำนวนข้อคำถามทั้งหมด 15 ข้อ โดยมีเกณฑ์การแปลผลสามารถจัดได้ดังนี้ บลูม มี 3 ระดับ คือ ระดับมาก ระดับปานกลาง ระดับน้อย

ส่วนที่ 4 แบบสอบถามเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านในการดำเนินงานควบคุมป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ตำบลดงบัง อำเภอบึงโขงหลง

จังหวัด บึงกาฬ ประกอบด้วย 1. กิจกรรมรณรงค์ทำความสะอาดจัดสภาพแวดล้อม 2. อสม. สอนประชาชนในหมู่บ้าน/ชุมชนทำหน้ากากอนามัยจากผ้า 3. อสม. เคาะประตูบ้านด้านโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 4. อสม. เคาะประตูบ้าน “ค้นให้พบจบใน 14 วัน” 5. อสม. ติดตามเยี่ยมสังเกตอาการที่บ้านจนครบ 14 วัน 6. การปรับเปลี่ยนพฤติกรรมตามวิถีชีวิตใหม่ ร่วมสร้างมาตรการรักษาระยะห่างทางสังคม (Social distancing) มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 3 ระดับ โดยอ้างอิงมาจากมาตรวัดของลิเคิร์ต มาประยุกต์ใช้มีจำนวนข้อคำถามทั้งหมด 30 ข้อ โดยมีเกณฑ์การแปลผลสามารถจัดได้ดังนี้ บลุ่ม มี 3 ระดับ คือ ระดับมาก ระดับปานกลาง ระดับน้อย

การตรวจสอบเครื่องมือ

โดยให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความถูกต้องครบถ้วนของเนื้อหา จำนวน 3 ท่าน ค่าความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามและวัตถุประสงค์ของแบบสอบถามภาพรวม มีค่า IOC เท่ากับ 0.87 และผลการทดลองมาใช้คำนวณเพื่อหาค่าความเที่ยง (Reliability) ด้วยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient) โดยแบบสอบถามทั้งฉบับ มีค่าความเชื่อมั่น 0.85

สถิติที่ใช้ในการวิจัย

1. สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive statistics) เพื่อสรุปข้อมูลที่ได้จากการศึกษาในการบรรยายลักษณะของข้อมูลโดยการหาค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน นำเสนอในรูปแบบของตาราง

2. สถิติเชิงอนุมาน (Inferential statistics) เพื่อวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา รายได้ต่อเดือนและ

ระยะเวลาที่ปฏิบัติงานในตำแหน่ง อสม. ทศนคติต่อการดำเนินงานควบคุมป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน แรงสนับสนุนทางสังคม และการปฏิบัติงานของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านในการดำเนินงานควบคุมป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ตำบลดงบัง อำเภอบึงโขงหลง จังหวัดบึงกาฬ วิเคราะห์ความสัมพันธ์ของตัวแปรโดยการหาค่าสัมประสิทธิ์สหพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson product-moment correlation coefficient) และสถิติไคสแควร์ (Chi-square) นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

การพิทักษ์สิทธิกลุ่มตัวอย่าง

การวิจัยในครั้งนี้ได้ผ่านการพิจารณาจากคณะกรรมการการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น ในการประชุมคณะกรรมการพิจารณาจริยธรรม เมื่อวันที่ 30 กันยายน 2564 ตามรหัสโครงการเลขที่ HE-WTU542965 เอกสารรับรองเลขที่ WTU 2564-0051

ผลการวิจัย

1. ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ร้อยละ 69.1 อายุเฉลี่ยเท่ากับ 56.10 ปี มีช่วงอายุ 60 ปีขึ้นไปมากที่สุด ร้อยละ 38.3 อายุต่ำสุด 24 ปี สูงสุด 76 ปี มีสถานภาพคู่มากที่สุด ร้อยละ 80.6 มีระดับการศึกษาประถมศึกษามากที่สุด ร้อยละ 43.4 มีรายได้ต่อเดือนน้อยกว่า 10,000 บาท มากที่สุด ร้อยละ 68.0 โดยมีรายได้เฉลี่ย 10,956.57 บาทต่อเดือน รายได้น้อยที่สุด 1,000 บาท และรายได้มากที่สุด 57,000 บาท มีระยะเวลาที่ปฏิบัติงานในตำแหน่ง อสม.เฉลี่ยเท่ากับ 16.11 ปี น้อยที่สุด 1 ปี มากที่สุด 42 ปี (ดังตารางที่ 1)

ตารางที่ 1 จำนวนและร้อยละของคุณลักษณะส่วนบุคคล ของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตาม เพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา รายได้ต่อเดือน และระยะเวลาที่ปฏิบัติงานในตำแหน่ง อสม. (n=175)

คุณลักษณะส่วนบุคคล	จำนวน	ร้อยละ
● เพศ		
ชาย	54	30.9
หญิง	121	69.1
● อายุ (ปี)		
20 - 30	1	0.6
31 - 40	8	4.6
41 - 50	38	21.7
51 - 59	61	34.9
60 ขึ้นไป	67	38.3
$\bar{X} = 56.10$, $SD = 9.55$, $Min = 24$, $Max = 76$		
● สถานภาพสมรส		
โสด	13	7.4
สมรส	141	80.6
หย่าร้าง/แยกกันอยู่/หม้าย	21	12.0
● ระดับการศึกษา		
ประถมศึกษา	76	43.4
มัธยมศึกษาตอนต้น	22	12.6
มัธยมศึกษาตอนปลาย หรือ ปวช.	72	41.1
อนุปริญญา หรือ ปวส. หรือ ปริญญาตรี	5	2.9
● รายได้ต่อเดือน (บาท)		
น้อยกว่า 10,000	119	68.0
10,001 - 30,000	44	25.1
30,001 ขึ้นไป	12	6.9
$\bar{X} = 10,956.57$, $SD = 10,530.76$, $Min = 1,000$, $Max = 57,000$		

ตารางที่ 2 จำนวนและร้อยละของคุณลักษณะส่วนบุคคล ของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตาม เพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา รายได้ต่อเดือน และระยะเวลาที่ปฏิบัติงานในตำแหน่ง อสม. (n=175) (ต่อ)

คุณลักษณะส่วนบุคคล	จำนวน	ร้อยละ
● ระยะเวลาที่ปฏิบัติงานในตำแหน่ง อสม. (ปี)		
1 – 6	38	21.7
7 – 10	24	13.7
10 ขึ้นไป	113	64.6
$\bar{X}$ = 16.11 , SD = 9.89 , Min = 1 , Max = 42		

2.ทัศนคติต่อการดำเนินงานควบคุมป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของ อสม.ตำบลดงบัง อำเภอบึงโขงหลง จังหวัดบึงกาฬ ผลการศึกษาพบว่า อสม.มีทัศนคติต่อการดำเนินงานควบคุม	ป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ในระดับมาก ร้อยละ 76.0 ระดับปานกลาง ร้อยละ 23.4 และระดับน้อย ร้อยละ 0.6 (ดังตารางที่ 2)
--	--

ตารางที่ 2 ทัศนคติต่อการดำเนินงานควบคุมป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของ อสม.ตำบลดงบัง อำเภอบึงโขงหลง จังหวัดบึงกาฬ (n=175)

ระดับทัศนคติต่อการดำเนินงาน	จำนวน	ร้อยละ
ระดับมาก (60 - 75 คะแนน)	133	76.0
ระดับปานกลาง (45 - 59 คะแนน)	41	23.4
ระดับน้อย (15 - 44 คะแนน)	1	0.6
รวม	175	100.0

3.แรงสนับสนุนทางสังคมต่อการดำเนินงานควบคุมป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของ อสม.ตำบลดงบัง อำเภอบึงโขงหลง จังหวัดบึงกาฬ ผลการศึกษาพบว่า อสม. มีแรง	สนับสนุนทางสังคมต่อการดำเนินงานควบคุมป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ในระดับมาก ร้อยละ 75.4 ระดับปานกลาง ร้อยละ 22.9 และระดับน้อย ร้อยละ 1.7 (ดังตารางที่ 3)
--	---

ตารางที่ 3 แรงสนับสนุนทางสังคมต่อการดำเนินงานควบคุมป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของ อสม. ตำบลดงบัง อำเภอบึงโขงหลง จังหวัดบึงกาฬ (n = 175)

ระดับแรงสนับสนุนทางสังคม	จำนวน	ร้อยละ
ระดับมาก (60-75 คะแนน)	132	75.4
ระดับปานกลาง (45-59 คะแนน)	40	22.9
ระดับน้อย (15-44 คะแนน)	3	1.7
รวม	175	100.0

4. การปฏิบัติงานของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านในการดำเนินงานควบคุมป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ผลการศึกษาพบว่า อสม. มีการปฏิบัติงานในการดำเนินงานควบคุมป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 อยู่ในระดับมาก ร้อยละ 92.0 ระดับปานกลาง ร้อยละ 5.7 และระดับน้อย ร้อยละ 2.3 พิจารณารายด้านพบว่า 1) อสม. เคาะประตูบ้านด้านโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 อยู่ในระดับมาก ร้อยละ 95.4 ระดับปานกลาง ร้อยละ 3.4 และระดับน้อย ร้อยละ 1.1 2) อสม. เคาะประตูบ้าน “ค้นให้พบเจ็บใน 14 วัน” อยู่ในระดับมาก ร้อยละ 95.4 ระดับปานกลาง ร้อยละ 3.6 และระดับน้อย ร้อยละ 1.1 3) อสม. กับการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมตาม

วิถีชีวิตใหม่ (New normal) และร่วมสร้างมาตรการรักษาระยะห่างทางสังคม (Social distancing) อยู่ในระดับมาก ร้อยละ 92.6 ระดับปานกลาง ร้อยละ 5.1 และระดับน้อย ร้อยละ 2.3 4) อสม. ติดตามเยี่ยมสังเกตอาการที่บ้านจนครบ 14 วัน อยู่ในระดับมาก ร้อยละ 89.1 ระดับปานกลาง ร้อยละ 8.6 และระดับน้อย ร้อยละ 2.3 5) กิจกรรมรณรงค์ทำความสะอาด จัดสภาพแวดล้อม (Big cleaning week) อยู่ในระดับมาก ร้อยละ 87.4 ระดับปานกลาง ร้อยละ 10.9 และระดับน้อย ร้อยละ 1.7 6) อสม. สอนประชาชนในหมู่บ้าน/ชุมชนทำหน้ากากอนามัยจากผ้า อยู่ในระดับมาก ร้อยละ 64.6 ระดับปานกลาง ร้อยละ 21.1 และระดับน้อย ร้อยละ 14.3 (ดังตารางที่ 4)

ตารางที่ 4 จำนวนร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามระดับการปฏิบัติงานของ อสม. ในการดำเนินงานควบคุมป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ตำบลดงบัง อำเภอบึงโขงหลง จังหวัดบึงกาฬ (n = 175)

ระดับการปฏิบัติ		จำนวน	ร้อยละ
ระดับมาก	(72-90 คะแนน)	161	92.0
ระดับปานกลาง	(54-71 คะแนน)	10	5.7
ระดับน้อย	(30-53 คะแนน)	4	2.3
รวม		175	100.0

5. ความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะส่วนบุคคล กับการปฏิบัติงานของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านในการดำเนินงานควบคุมป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 วิเคราะห์ด้วยไคสแควร์และสถิติสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน ผลการศึกษาพบว่า คุณลักษณะส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา รายได้ต่อเดือน ระยะเวลาที่การปฏิบัติงานในตำแหน่ง อสม. ไม่มีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติงานของ อสม. ในการดำเนินงานควบคุมป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ซึ่งปฏิเสธสมมติฐานข้อที่ 1 (ดังตารางที่ 5,6)

ตารางที่ 5 ความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา กับการปฏิบัติงานของ อสม.ในการดำเนินงานควบคุมป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ตำบลดงบัง อำเภอบึงโขงหลง จังหวัดบึงกาฬ วิเคราะห์ด้วยค่าไคสแควร์ (n=175)

ตัวแปร	การปฏิบัติงานของ อสม.ใน การดำเนินงานควบคุมป้องกัน โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019		p-value
	มาก	ปานกลาง/น้อย	
คุณลักษณะส่วนบุคคล			
● เพศ			0.106
ชาย	47(87.0)	7(13.0)	
หญิง	114(94.2)	7(5.8)	
● สถานภาพสมรส			0.612
โสด/หย่าร้าง แยกกันอยู่ หม้าย	32(94.1)	2(5.9)	
สมรส	129(91.5)	12(8.5)	
● ระดับการศึกษา			0.083
ประถมศึกษา	73(96.1)	3(3.9)	
มัธยมศึกษาขึ้นไป	88(96.1)	11(11.1)	

ตารางที่ 6 ความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะส่วนบุคคล ได้แก่ อายุ รายได้ต่อเดือน และระยะเวลาที่การปฏิบัติงานในตำแหน่ง อสม. กับการปฏิบัติงานของ อสม.ในการดำเนินงานควบคุมป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ตำบลดงบัง อำเภอบึงโขงหลง จังหวัดบึงกาฬ วิเคราะห์ด้วยสถิติสหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (n=175)

ตัวแปร	การปฏิบัติงานของ อสม.ในการดำเนินงานควบคุมป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019	
	สหสัมพันธ์สหสัมพันธ์ (r)	p-value
คุณลักษณะส่วนบุคคล		
อายุ	-0.073	0.334
รายได้ต่อเดือน	0.013	0.859
ระยะเวลาที่การปฏิบัติงานในตำแหน่ง อสม.	0.046	0.543

6.ความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติต่อการดำเนินงานควบคุมป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 กับการปฏิบัติงานของ อสม.ในการดำเนินงานควบคุมป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 วิเคราะห์ด้วยสถิติสหสัมพันธ์สหสัมพันธ์ของเพียร์

สัน ผลการศึกษาพบว่า ทัศนคติต่อการดำเนินงานควบคุมป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ($r=0.559$) มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการปฏิบัติงานของ อสม.ในการดำเนินงานควบคุมป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ซึ่งมีความสัมพันธ์ในระดับ

ปานกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p\text{-value} < 0.001$) ยอมรับสมมติฐานของการวิจัย ข้อที่ 2 (ดังตารางที่ 8)

7.ความสัมพันธ์ระหว่างแรงสนับสนุนทางสังคม กับการปฏิบัติงานของ อสม.ในการดำเนินงานควบคุมป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 วิเคราะห์ด้วยสถิติสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน

ผลการศึกษาพบว่าแรงสนับสนุนทางสังคม ($r=0.683$) มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการปฏิบัติงานของ อสม.ในการดำเนินงานควบคุมป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ซึ่งมีความสัมพันธ์ในระดับปานกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p\text{-value} < 0.001$) ยอมรับสมมติฐานของการวิจัย ข้อที่ 3 (ดังตารางที่ 7)

ตารางที่ 7 ความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติต่อการดำเนินงานควบคุมป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 และแรงสนับสนุนทางสังคม กับการปฏิบัติงานของ อสม.ในการดำเนินงานควบคุมป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ตำบลงบัง อำเภอบึงโขงหลง จังหวัดบึงกาฬ วิเคราะห์ด้วยสถิติสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน ($n=175$)

ตัวแปร	การปฏิบัติงานของ อสม.ในการดำเนินงานควบคุมป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019	
	สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r)	p-value
ทัศนคติต่อการดำเนินงานควบคุมป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019	0.559	< 0.001
แรงสนับสนุนทางสังคม	0.683	< 0.001

การอภิปรายผล

จากการศึกษาการปฏิบัติงานของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านในการดำเนินงานควบคุมป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ตำบลงบัง อำเภอบึงโขงหลง จังหวัดบึงกาฬพบว่า การปฏิบัติงานของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านในการดำเนินงานควบคุมป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของกลุ่มตัวอย่างในภาพรวม อยู่ในระดับมาก ร้อยละ 92.0 รองลงมาในระดับปานกลาง ร้อยละ 5.7 และระดับน้อย ร้อยละ 2.3 ตามลำดับ สามารถอธิบายได้ว่า อสม. นั้น เป็นรูปแบบหนึ่งของการมีบริการสุขภาพภาคประชาชนที่ให้การดูแลสุขภาพของตนเอง ครอบครัว และชุมชน ด้วยสถานการณ์การแพร่ระบาดของไวรัสโคโรนาสายพันธุ์ใหม่ ประกาศให้ไวรัสโคโรนาสายพันธุ์ใหม่ COVID-19 เป็นโรคระบาดใหญ่ของโลก

(Pandemic) ทำให้บทบาทการปฏิบัติงานของอสม. ที่มีการปฏิบัติงานเชื่อมประสานการทำงานกับเจ้าหน้าที่สาธารณสุขในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลได้เป็นอย่างดี และกำหนดบทบาทที่ชัดเจน การปฏิบัติงานของ อสม. ในการดำเนินงานควบคุมป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019ของกระทรวงสาธารณสุขและจังหวัดทำให้เกิดระบบการจัดการของการปฏิบัติอย่างต่อเนื่องและทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับการศึกษาของ ศุภกชญา ภาวรงค์รัตน์และคณะ¹⁴ ศึกษาเรื่องการศึกษสถานการณ์การเฝ้าระวัง ป้องกัน และควบคุมโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ในชุมชน โดยอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านพบว่า อสม. ในการเฝ้าระวัง ป้องกัน และควบคุมโรคโควิด 19 ในชุมชนอยู่ในระดับสูง ร้อยละ 93.60 สอดคล้องกับ สรวุฒิ เอี่ยมบุญ¹⁵ ได้ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการปฏิบัติงานตามบทบาทอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน

ในการเฝ้าระวังและป้องกันโรคโควิด - 19 อำเภอ
งไกรลาศ จังหวัดสุโขทัย ผลการศึกษาพบว่า อสม.
มีการปฏิบัติตามบทบาทอยู่ในระดับสูง ร้อยละ 85.7

ความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติต่อการ
ดำเนินงานควบคุมป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา
2019 กับการปฏิบัติงานของ อสม.ในการดำเนินงาน
ควบคุมป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ผล
การศึกษาพบว่าทัศนคติต่อการดำเนินงานควบคุม
ป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ($r = 0.559$)
มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการปฏิบัติงานของ อสม.
ในการดำเนินงานควบคุมป้องกันโรคติดเชื้อไวรัส
โคโรนา 2019 ซึ่งมีความสัมพันธ์ในระดับปานกลาง
($p\text{-value} < 0.001$) สามารถอธิบายได้ว่า เนื่องจาก
อสม.ตำบลดงบัง ได้รับประชุมถ่ายทอดนโยบายสู่
การปฏิบัติที่ชัดเจนอย่างต่อเนื่อง และมีการกำหนด
บทบาทหน้าที่ที่ชัดเจน และเป็นบุคคลที่ได้รับความ
เชื่อมั่นของชุมชนและเป็นผู้ถ่ายทอดความรู้ให้กับ
ประชาชนในละแวกคุ้มเป็นอย่างดี ทำให้ทัศนคติต่อ
การดำเนินงานควบคุมป้องกันโรคติดเชื้อไวรัส
โคโรนา 2019 อยู่ในระดับมาก ร้อยละ 76.0 ระดับ
ปานกลาง ร้อยละ 23.4 ระดับน้อย ร้อยละ 0.6
สอดคล้องกับการศึกษาของของธวัชชัย ยืนยาว และ
คณะ¹⁶ ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ ทัศนคติ
ต่อพฤติกรรมป้องกันการติดเชื้อไวรัสโคโรนา
2019 (COVID-19)ของอาสาสมัครสาธารณสุข
ประจำหมู่บ้าน (อสม.) หญิงในจังหวัดสุรินทร์ พบว่า
ทัศนคติการป้องกันการติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019
(COVID-19) มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรม
ป้องกันการติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19)
อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ความสัมพันธ์ระหว่างแรงสนับสนุนทาง
สังคม กับการปฏิบัติงานของ อสม. ในการ
ดำเนินงานควบคุมป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา
2019 ผลการศึกษาพบว่าแรงสนับสนุนทางสังคม
($r=0.683$) มีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติงานของ อสม.
ในการดำเนินงานควบคุมป้องกันโรคติดเชื้อไวรัส

โคโรนา 2019 ($p\text{-value} < 0.05$)สามารถอธิบายได้
ว่าเนื่องจาก อสม.เป็นจิตอาสาและไม่หวัง
ผลตอบแทนใดๆและ เป็นองค์กรภาคประชาชน
จำเป็นต้องอาศัยการดำเนินงานแบบจิตอาสา
โดยเฉพาะ อสม. ครอบครัว ชุมชน และหน่วยงาน
ต่างๆ จะต้องมีความเข้าใจสนับสนุนและให้กำลังใจ
ในการทำงาน เพื่อให้การการปฏิบัติงานของ อสม.
ในการดำเนินงานควบคุมป้องกันโรคติดเชื้อไวรัส
โคโรนา 2019 เป็นไปตามบทบาทหน้าที่และภารกิจ
ที่ถูกกำหนดในการปฏิบัติงาน พร้อมทั้งการมีส่วน
ร่วมผลักดันให้โครงการหรือกิจกรรมต่าง ๆ ในการ
ดำเนินงานควบคุมป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา
2019ในชุมชน เพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ สอดคล้อง
กับการศึกษาของ สรรวุฒิ เอี่ยมนุ้ย¹⁶ ศึกษาปัจจัยที่มี
ผลต่อการปฏิบัติงานตามบทบาทอาสาสมัคร
สาธารณสุขประจำหมู่บ้านในการเฝ้าระวังและ
ป้องกันโรคโควิด - 19 อำเภองไกรลาศ จังหวัด
สุโขทัย พบว่าการได้รับแรงสนับสนุนทางสังคม มีผล
ทางบวกต่อการปฏิบัติงานตามบทบาท อสม. อย่าง
มีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อการได้รับแรงสนับสนุนทาง
สังคม เพิ่มขึ้น 1 หน่วย การปฏิบัติงานจะเพิ่มขึ้น
0.508 หน่วย เนื่องจากครอบครัว เพื่อน ชุมชน
และเจ้าหน้าที่ มีส่วนช่วยในการสนับสนุนการ
ทำงานเฝ้าระวังและป้องกันโรคโควิด-19 สอดคล้อง
กับการศึกษาของ สุภาภรณ์ วงธิ¹⁷ ศึกษาปัจจัยที่
ส่งผลต่อพฤติกรรมป้องกันการติดเชื้อไวรัส
โคโรนา 2019 ของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำ
หมู่บ้าน จังหวัดสุโขทัย พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่
มีพฤติกรรมป้องกันการติดเชื้อไวรัสโคโรนา
2019 อยู่ในระดับสูง ร้อยละ 89.60 และปัจจัยที่
ส่งผลต่อพฤติกรรมป้องกันการติดเชื้อไวรัส
โคโรนา 2019 คือ แรงสนับสนุนทางสังคม
($p\text{-value} < 0.001$) อยู่ในระดับสูง ร้อยละ 77.9

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้ประโยชน์

1. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในพื้นที่ ควรให้ความสำคัญกับ อสม. ในมาตรการของภาครัฐในการควบคุมป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 การตระหนักรับรู้โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 สามารถควบคุมไม่ให้แพร่ระบาดได้ การกระตุ้นสร้างความเข้าใจในการได้รับวัคซีนป้องกันโควิด-19 ช่วยลดการติดเชื้อและความรุนแรงของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 เนื่องจากระดับของทัศนคติต่อการดำเนินงานควบคุมป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของ อสม. มีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติงานของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านในการดำเนินงานควบคุมป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ในระดับปานกลาง ดังนั้นจึงควรเสริมสร้างทัศนคติที่ดีในการปฏิบัติงานให้มากยิ่งขึ้น เพื่อให้เกิดความเชื่อมั่นและมั่นใจในการปฏิบัติงานของ อสม. ทั้งในด้านการเพิ่มพูนทักษะการป้องกันตนเองไม่ให้ได้รับเชื้อโรค การพัฒนาศักยภาพในด้านความรู้เกี่ยวกับโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 อย่างต่อเนื่อง และการประชุมทบทวนแนวทางการปฏิบัติของ อสม. ในการควบคุมป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019

2. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในพื้นที่ ควรให้ความสำคัญกับ การสนับสนุนเงินงบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ในการดำเนินงานควบคุมป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ในระดับชุมชน รวมทั้งให้การสนับสนุนจัดหาสิ่งของที่จำเป็นเพื่อใช้ป้องกันโรคเป็นการส่วนตัวก่อนการออกปฏิบัติงานควบคุมป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 และควรมีการสร้างขวัญกำลังใจขึ้นชม ยกย่องต่อการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ในการดำเนินงานควบคุมป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของ อสม. เนื่องจากระดับของแรงสนับสนุนทางสังคม

ต่อการดำเนินงานควบคุมป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของ อสม. มีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติงานของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านในการดำเนินงานควบคุมป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาปัจจัยอื่นๆ เช่น ภาวะเครียดหรือภาวะหมดไฟของ อสม. , การมีส่วนร่วมของประชาชน , สวัสดิการที่ได้รับจากภาครัฐ เป็นต้น ที่มีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติงานของ อสม. ในการดำเนินงานควบคุมป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 หรือไม่ เพื่อนำมาพัฒนาการปฏิบัติงานของ อสม. ในงานอื่นๆให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

กิตติกรรมประกาศ

การวิจัยครั้งนี้สำเร็จได้ด้วยความกรุณาหลายส่วน ผู้วิจัยขอขอบพระคุณอาจารย์ที่ปรึกษาผู้ทรงคุณวุฒิและอาจารย์ประจำหลักสูตรสาธารณสุขศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารงานสาธารณสุข มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น ที่กรุณาให้คำปรึกษาและคำแนะนำตลอดจนตรวจสอบแก้ไขข้อบกพร่องทำให้การศึกษานี้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น ขอขอบคุณ อสม. และเจ้าหน้าที่โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบึง อำเภอบึงโขงหลง จังหวัดบึงกาฬ ที่ให้ความอนุเคราะห์ที่ได้กรุณาตอบแบบสอบถาม และขอขอบคุณสำนักงานสาธารณสุขอำเภอบึงโขงหลง สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดบึงกาฬ ได้ให้ข้อเสนอแนะอื่นในการทำวิจัยในครั้งนี้

เอกสารอ้างอิง

1. คณะพยาบาลศาสตร์. คณะพยาบาลศาสตร์ มข. แนะนำวิธีดูแลและป้องกันการติดเชื้อไวรัส โคโรนาสายพันธุ์ใหม่ 2019 (COVID-19) [อินเทอร์เน็ต]. เชียงใหม่: คณะพยาบาลศาสตร์

- มหาวิทยาลัยเชียงใหม่; 2560 [เข้าถึงเมื่อ 1 มิถุนายน 2563]. เข้าถึงได้จาก <http://www.nurse.cmu.ac.th/web/FONEEventDetail.aspx?id=22645>.
2. ชลทิศ อุไรฤกษ์กุล. ลำดับความเป็นมาของการระบาดของโคโรนาไวรัส [อินเทอร์เน็ต]. นนทบุรี: สมาคมส่งเสริมความรู้ด้านสุขภาพไทย; 2561 [เข้าถึงเมื่อ 1 พฤษภาคม 2564]. เข้าถึงได้จาก <http://doh.hpc.go.th/bs/wuhanDisplay.php>.
 3. Primary Health Care Division. Health volunteers [อินเทอร์เน็ต]. นนทบุรี: กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ; 2562 [เข้าถึงเมื่อ 9 พฤษภาคม 2564]. เข้าถึงได้จาก <http://www.thaiphc.net/new2020/content/1>.
 4. Vishnuayothin T. Disease situation COVID-19 [Internet]. Bangkok: Secretariat of the Prime Minister; 2009 [cited 2021 May 31]. Available from: <https://www.ryt9.com/s/govh/3114882>.
 5. กองสนับสนุนสุขภาพภาคประชาชน. ระบบสารสนเทศงานสุขภาพภาคประชาชน [อินเทอร์เน็ต]. นนทบุรี: กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ กระทรวงสาธารณสุข; 2561 [เข้าถึงเมื่อ 1 มิถุนายน 2564]. เข้าถึงได้จาก <http://www.thaiphc.net/new-2020/>
 6. กระทรวงสาธารณสุข. คู่มือความรู้เรื่องโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) สำหรับเจ้าหน้าที่ และ อสม. (นักรบเสื้อเทาออกเคาะประตูบ้านทุกหลังคาเรือน). นนทบุรี: กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ กระทรวงสาธารณสุข; 2563.
 7. Schermerhorn, J. R. Management (7th ed). New York: John Wiley & Sons; 2000.
 8. Cobb, S. Social Support as a Moderated of Life Stress, Psychosomatic Medicine. 38(September-October); 1976:p3.
 9. Schaefer, c, Coyne, J., c. and Lazarus, R. The Health-Related functions of social support Journal of Behavioral Medicine; 1981.
 10. กองสนับสนุนสุขภาพภาคประชาชน. ระบบสารสนเทศงานสุขภาพภาคประชาชน [อินเทอร์เน็ต]. นนทบุรี: กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ กระทรวงสาธารณสุข; 2561 [เข้าถึงเมื่อ 1 มิถุนายน 2564]. เข้าถึงได้จาก <http://www.thaiphc.net/new-2020/>.
 11. Daniel W.W. Biostatistics: Basic Concepts and Methodology for the Health Sciences .9th ed. New York: John Wiley & Sons; 2010.
 12. Likert, R. A technique for the measurement of attitudes. Archives of Psychology; 1932; 22 .140, 55.
 13. Bloom, B.S. Taxonomy of Education objectives : The Classification of Education Goals Handbook I, Cognitive Domain. 20th ed. New York : David McKay Company, Inc; 1975.

14. ศุภักชญา ภาวักค์ะรัต,สมภพ อาจชนะศึก และคณะ.การศึกษาสถานการณ์การเฝ้าระวัง ป้องกัน และควบคุมโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ในชุมชนโดยอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน [อินเทอร์เน็ต]. กรุงเทพฯ; 2563 [เข้าถึงเมื่อ 17 กันยายน 2564]. เข้าถึงได้จาก [https://http://phc.moph.go.th/www_hss/data_center/dyn_mod/\(Full_paper_edit\)_A_Study_of_COVID-19_Surveillance,_Prevention_and_Control_in_Communities_\(1\)_dec_jan_21.pdf](https://http://phc.moph.go.th/www_hss/data_center/dyn_mod/(Full_paper_edit)_A_Study_of_COVID-19_Surveillance,_Prevention_and_Control_in_Communities_(1)_dec_jan_21.pdf).
15. สรวุฒิ เอี่ยมนัย.ปัจจัยที่มีผลต่อการปฏิบัติงานตามบทบาทอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านในการเฝ้าระวังและป้องกันโรคโควิด - 19 อำเภอคลองไกรลาศ จังหวัดสุโขทัย. วารสารสาธารณสุขและสุขภาพศึกษา. 2564; 1(2):75-90.
16. ธวัชชัย ยืนยาว,เพ็ญนภา บุญเสริม.ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ ทักษะคติต่อพฤติกรรม การป้องกัน การติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) หญิงในจังหวัดสุรินทร์.สุรินทร์. วารสารการแพทย์โรงพยาบาลศรีสะเกษ สุรินทร์ บุรีรัมย์. 2563; 35(3): 555-564.
17. สุภาภรณ์ วงธิ. ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรม การป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน จังหวัดสุโขทัย [วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิตหลักสูตรสาธารณสุขศาสตรมหาบัณฑิต]. พิษณุโลก:มหาวิทยาลัยนเรศวร; 2564.